

NÁZEV MATERIÁLU	Stanovisko Svazu průmyslu a dopravy ČR k Návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon
Č. J.	45/2022
DATUM ZPRACOVÁNÍ	17. května 2022
KONTAKTNÍ OSOBA	Jan Harnych, Jan Šebesta
TELEFON	225 279 204
E-MAIL	jharnych@spcr.cz; jsebesta@spcr.cz

Svaz průmyslu a dopravy ČR předkládá připomínky k Návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon.

KONKRÉTNÍ ZÁSADNÍ PŘIPOMÍNKY

1. K části třetí – změna stavebního zákona – čl. IV, k § 10 odst. 3

Požadujeme doplnit druhou větu, která zní:

„Za sítě technické infrastruktury se považují i elektrické a plynovodní připojení výroben energie z obnovitelných zdrojů, sloužící k vyvedení jejich výroby do elektrizační nebo plynárenské soustavy.“

Odůvodnění:

Navrhuje se doplnit do výčtu staveb veřejné infrastruktury i připojení výroben elektřiny nebo plynu (biometanu nebo vodíku), které zajišťují vyvedení výkonu výrobní a napojení na distribuční soustavu. Tyto stavby (vč. přípojek), pokud jsou ve vlastnictví provozovatele výrobní, což jsou ve většině případů, dosud za veřejnou infrastrukturu považovány nejsou. Zařazením těchto staveb do staveb veřejné infrastruktury bude možné tyto stavby v rámci územního plánu definovat jako veřejně prospěšné a návazně na to v případě nedohody s vlastníky dotčených pozemků prosadit omezení vlastnického práva umístěním připojení (za náhradu).

Tato připomínka je zásadní.

2. K části třetí – změna stavebního zákona – čl. IV, k § 35a (nový)

Požadujeme doplnit nové ustanovení, kterým se stanoví, že MPO bude odvolacím stavebním úřadem pro vyhrazené stavby v jeho kompetenci.

Odůvodnění:

Vzhledem k tomu, že vyhrazené stavby jsou ze své povahy často stavbami, které mají pro hospodářství České republiky strategický energetický nebo průmyslový charakter, je žádoucí, aby bylo MPO odvolacím úřadem pro stavby, které budou povoleny Specializovaným a odvolacím stavebním úřadem. Dojde tak k významnému

odlehčení zátěže MMR, která by vznikla zrušením Nejvyššího stavebního úřadu. S ohledem na to, že tyto stavby koncepčně spadají pod agendu MPO, lze také předpokládat, že bude zajištěna potřebná odbornost k zajištění posíleného apelačního principu odvolání. V této souvislosti je třeba příslušně upravit všechna nezbytná související ustanovení.

Tato připomínka je zásadní.

3. K části třetí – změna stavebního zákona – čl. IV, k § 71 odst. 1

Požadujeme na konec doplnit nové písm. i), které zní: „i) vymezuje v návaznosti na Státní energetickou koncepci a Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu rozdělení kapacit pro nové výroby energie z obnovitelných zdrojů pro území krajů.“

Odůvodnění:

Nástroje územního plánování, a to počínaje politikou územního rozvoje, konče územními plány obcí na nejnižší úrovni, musí zajistit plné promítnutí plnění závazků v oblasti obnovitelných zdrojů do území. Navrhuje se tedy upravit cíle územního plánování na všech úrovních územně plánovací dokumentace tak, aby bylo orgány územního plánování zajištěno dostatečné vymezení ploch pro výstavbu výroben energie z obnovitelných zdrojů:

- v celostátní politice územního rozvoje stanovit rozdělení kapacit výroby energie z OZE pro jednotlivé kraje (po vyhodnocení kritérií – vhodné geografické a přírodní podmínky, kolidující veřejné zájmy jako např. chráněná území, blízkost k obytné zástavbě, kapacity již provozovaných výroben v daném kraji atd.),
- v zásadách územního rozvoje krajů stanovit plochy pro regionální záměry výstavby kapacit obnovitelných zdrojů a stanovit úkoly pro orgány územního plánování obcí za účelem rozdělení kapacity výroby energie z OZE pro území obcí,
- v územních plánech obcí stanovit vhodné plochy a podmínky umožňující výstavbu výroben energie z OZE.

Téměř totožný systém, kdy se závazky v oblasti obnovitelných zdrojů promítají do územního plánování, obsahuje právní řád Spolkové republiky Německo. Jeho aplikací dojde k ukončení trendu, kdy orgány územního plánování (kraje a obce) v jimi připravované územně plánovací dokumentaci plošně zakazují realizaci výroben elektřiny z obnovitelných zdrojů, namísto aktivního vymezování vhodných ploch pro výstavbu OZE. Tyto paušální zákazy je pak nutné napadat a rušit soudní cestou, což dále oddaluje přípravu projektů.

Obdobné úpravy je proto třeba přijmout rovněž v § 77 odst. 3 a § 80 odst. 2.

Tato připomínka je zásadní.

4. K části třetí – změna stavebního zákona – čl. IV, k § 77 odst. 2 písm. i) (nové)

Požadujeme na konec doplnit nové písm. i), které zní: „i) upřesňuje vymezení a rozdělení minimálních kapacit pro nové výroby energie z obnovitelných zdrojů, obsažené v politice územního rozvoje, pro území obcí.“

Odůvodnění:

Odůvodnění viz výše u připomínky k § 71 odst. 1 písm. i).

Tato připomínka je zásadní.

5. K části třetí – změna stavebního zákona – čl. IV, k § 80 odst. 2 písm. h) (nové)

Požadujeme na konec doplnit nové písm. h), které zní: „h) stanoví podmínky pro rozvoj výroby energie z obnovitelných zdrojů na svém území a určí pro ně vhodné plochy tak, aby byla zajištěna realizace kapacit nových výroben energie z obnovitelných zdrojů, stanovených zásadami územního rozvoje.“

Odůvodnění:

Odůvodnění viz výše u připomínky k § 71 odst. 1 písm. i).

Tato připomínka je zásadní.

6. K části třetí – změna stavebního zákona – čl. IV, k § 122

V § 122 odst. 1) se vkládá nové písm. g), které zní:

„g) výroby elektřiny ze slunečního záření a větru.“

V § 122 odst. 3) se doplňuje druhá věta, která zní:

„To neplatí pro výroby elektřiny ze slunečního záření a větru, pokud pro ně nemá obec na svém území vymezené vhodné plochy“.

Odůvodnění:

Vybrané stavby na výrobu elektřiny z OZE budou na základě tohoto návrhu podléhat stejnému režimu, jako stavby dopravní a technické infrastruktury, stavby pro vodní hospodářství, zemědělství a lesnictví. Vybranými stavbami OZE budou solární a větrné elektrárny, tedy stavby, které se musí realizovat v místech, kde jsou pro to vhodné přírodní podmínky (sluneční svit, větrné podmínky), a nikoliv v zastavitelných územích obcí. Nebude tedy nezbytně nutné měnit územní plán pro vymezení ploch na výstavbu těchto výroben elektřiny. To významně zkrátí dobu povolování těchto zařízení.

Navržené opatření směřuje primárně na obce, které nevymezí ve svých územních plánech dostatečný počet vhodných ploch pro výstavbu těchto zařízení. Naopak obce, které aktivně vymeží na svém území dostatečné množství vhodných ploch, mohou výstavbu výroben elektřiny mimo zastavěné území vyloučit. To bude mít motivační efekt na obce, aby se při tvorbě územního plánu zodpovědně postavili k vymezení ploch výstavbu tohoto typu výroben.

V případě záměru výstavby výroby mimo zastavěné území obce budou zájmy obcí, účastníků řízení a kolidující veřejné zájmy dostatečně chráněny v řízení o povolení těchto staveb.

Tato připomínka je zásadní.

7. K části třetí – změna stavebního zákona – čl. IV, k příloze č. 2 odst. 1 písm. l)

Požadujeme změnit číslovku „30“ za číslovku „100“.

Odůvodnění:

Ve vazbě na úpravu limitní hodnoty u OZE pro drobné stavby, je třeba navýšit i limitu pro stavby jednoduché. Pro vydání povolení jednoduchých staveb zákon stanoví kratší lhůty a zjednodušené podmínky. Rovněž se

neprovádí kolaudační řízení. Tyto skutečnosti povedou k urychlení přípravy staveb výroben elektřiny z obnovitelných zdrojů výkonem do 100 kW, což je žádoucí z pohledu podpory energetické bezpečnosti.

Tato připomínka je zásadní.

8. K části třetí – změna stavebního zákona – čl. IV k příloze č. 3 (nově vloženému písm. g)

Žádáme u příslušnosti k vyhrazeným stavbám OZE vypustit podmínku dosažení hodnot, které odpovídají schválenému příspěvku České republiky ke splnění závazného celkového cíle Unie podle zvláštního zákona.

Zároveň žádáme rozdělit přístup k výrobnám elektřiny a k výrobnám tepla, u kterého by měl být limit vyšší.

Nutné je také doplnit zařízení na energetické využití odpadů.

Nové znění písm. g):

*„~~všechny~~ výroby energie **elektřiny** z obnovitelných zdrojů ~~do dosažení hodnot, které odpovídají schválenému příspěvku České republiky ke splnění závazného celkového cíle Unie podle zvláštního zákona⁶⁷⁾~~, pokud celkový instalovaný výkon jedné výroby přesahuje 1 MW, **výroby tepla z obnovitelných zdrojů, pokud instalovaný výkon jedné výroby přesahuje 20 MW, a zařízení na energetické využití odpadů,**“*

Odůvodnění:

Nedává věcný smysl omezovat přístup k výrobnám energie z obnovitelných zdrojů dosažením příspěvku České republiky ke splnění cíle EU. Splnění tohoto cíle navíc není ani stavebník ani stavební úřad schopen v praxi vyhodnotit a vznikala by tak v praxi nejasnost, kdo má dané výroby povolovat. Fakticky bude složité přesně určit datum, ke kterému došlo ke splnění cíle. Splnění cíle bude pravděpodobně konstatováno zpětně za předchozí rok, což však může vést k formalistickému ale i soudnímu zpochybnění staveb povolených Specializovaným a odvolacím stavebním úřadem (SOSÚ). Získaná povolení budou zatížena potenciální vadou, že byla vydána nepřislušným stavebním úřadem. Takové správní pochybení lze jen obtížně zhojit bez dopadu do práv stavebníka. Dalším aspektem navržené úpravy je, že v případě, že bude cíle v jednom roce dosaženo, dojde k přesunu úředníků ze Specializovaného a odvolacího stavebního úřadu na stavební úřady nižší instance, a pokud by například další rok došlo ke vzdálení od cíle (například z důvodů navýšení cílů, ale i třeba z důvodů provozních), pak by se úředníci museli opět přesouvat zpět. Domníváme se, že by tomuto, byť hypotetickému, vývoji mělo být předejito. Žádáme touto podmínkou výčet vyhrazených staveb nepodmiňovat a ponechat pouze limitní hodnotu.

Z praktických důvodů požadujeme rozdělit přístup k výrobnám elektřiny a k výrobnám tepla. Povolování menších výroben tepla do 20 MW nepředstavuje zásadní problém a lépe se s nimi vyrovnají obecné stavební úřady. Jedná se také o poměrně významné množství zdrojů, jejich povolování by SOSÚ zbytečně zahlcovalo. Naopak navrhuje zahrnout mezi vyhrazené stavby také zařízení na energetické využití odpadu (viz § 35 zákona č. 541/2020 Sb. o odpadech), jejichž povolování je v praxi poměrně komplikované a není zřejmé, zda by byly považovány za výroby energie z obnovitelných zdrojů (podle § 7 vyhlášky č. 110/2022 Sb. o stanovení druhů a parametrů podporovaných obnovitelných zdrojů a kritérií udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů pro biokapaliny a paliva z biomasy je podíl biologicky rozložitelné části nevytříděného komunálního

odpadu na jeho celkovém energetickém obsahu 60 %). Je tedy vhodné je pro vyloučení pochybností uvést přímo.

Tato připomínka je zásadní.

9. K části třetí – změna stavebního zákona – čl. IV - k příloze č. 3 (nová písm.)

Požadujeme za písm. e) vložit nové písmeno f) a g), která zní:

„f) stavby a zařízení distribuční soustavy o napětí 110 kV včetně transformovny 110 kV“,

„g) stavby a zařízení distribuční soustavy plynu o tlakové hladině 4 až 40 barů včetně souvisejících technologických objektů“.

Písm. f) až n) označit za písm. h) až l).

Odůvodnění:

V souvislosti s rozvojem distribuční soustavy ve vazbě na probíhající energetickou transformaci se navrhuje rozšířit okruh vyhrazených staveb o distribuční vedení elektřiny o napětí 110 kV a distribuční soustavy plynu o tlakové hladině 4 až 40 barů, která jsou významnými a strategickými stavbami a která jsou páteřní sítí distribuční soustavy. Je pro ně vhodné zavést režim povolování na Specializovaném a odvolacím stavebním úřadě, který by měl být vybaven odbornými kapacitami pro povolování těchto staveb, jejichž význam nyní narůstá.

Do této kategorie staveb by měly být zahrnuty i související technologické objekty s těmito plynovody jako například navazující regulační a odorizační stanice a další zařízení nezbytná pro bezpečný a spolehlivý provoz distribuční soustavy. Je pro ně vhodné zavést režim povolování na Specializovaném a odvolacím stavebním úřadě, který by měl být vybaven odbornými kapacitami pro povolování těchto významných staveb.

Tato připomínka je zásadní.

10. K části třetí – změna stavebního zákona – čl. IV – k příloze č. 3 (nové písm.)

Požadujeme za písm. g) vložit nové písmeno h), které zní:

„g) výroby plynu včetně těžebních plynovodů“

Označení stávajících písmen g) až n) označuje za písm. i) až p).

Odůvodnění:

V současné době se Evropa snaží zbavit vysoké závislosti na dodávkách fosilních paliv, zejména zemního plynu z Ruské federace. Zdůrazňuje potřebu posílit využívání obnovitelných zdrojů energie, větší zapojení LNG a dalších zdrojů zemního plynu, ale také rozvoj jaderné energie jako stabilního zdroje s nízkými emisemi. Česká republika také tento záměr podporuje, stejně jako ambici Evropské komise vyprodukovat do roku 2030 35 mld. m³ biometanu tím, že část prostředků Společné zemědělské politiky nasměruje na biometan vyráběný z udržitelných zdrojů biomasy a zemědělského odpadu a zbytků, jakož i záměr uznat další formy nefosilního vodíku, jako je modrý vodík z bezemisních jaderných zdrojů, podpořit rozvoj evropského trhu s vodíkem a rozvoj integrované plynárenské a vodíkové infrastruktury.

Pro urychlení výstavby výše uvedených výroben plynu se pro ně navrhuje zavést režim povolování na Specializovaném a odvolacím stavebním úřadě, který by měl být vybaven odbornými kapacitami pro povolování těchto speciálních druhů staveb se specifickou technologií. Vedle rozšíření okruhu vyhrazených staveb o výroby plynu je nutné k nim přiřadit i těžební plynovody, kterými se výroby plynu připojují

k plynárenské soustavě, protože až na výjimky bez tohoto připojení nemohou výrobní plynu dodávat plyn zákazníkům.

Tento návrh vychází z dosavadních zkušeností s povolováním nových výroben biometanu na úrovni obecních stavebních úřadů, které je značně zdouhavé, trvá i několik let, protože každá nová výroba je zpravidla povolována jiným stavebním úřadem, takže pro pracovníky stavebního úřadu je projektová dokumentace na specifické technologie výroby plynu zcela nová, s níž se dosud nesetkaly, a to značně prodlužuje proces jejich povolování a vyvolává potřebu řadu věcí a okolností zejména technologické povahy úředníkům stavebního úřadu vysvětlit nebo je s nimi seznámit.

Tato připomínka je zásadní.

11. K liniovému zákonu – § 1 odst. 4 (nové písm.)

Navrhujeme nad rámec úpravy stavebního zákona ještě upravit liniový zákon.

V § 1 odst. 4 se za písm. b) vkládá nové písm. c), které včetně poznámky pod čarou zní:

„c) výrobní elektriny z obnovitelných zdrojů budované ve veřejném zájmu k dosažení klimatických cílů České republiky^{x)}

^{x)} dle zák. č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie“

Ostatní body se přeznačí.

Odůvodnění:

Česká republika, v souladu s předpisy Evropské unie, schválila postupem podle zák. č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, závazné cíle nárůstu instalovaného výkonu výroben energie z obnovitelných zdrojů do roku 2030 ve Vnitrostátním plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu. Budování nových výroben energie z obnovitelných zdrojů je tak veřejným zájmem, který je zdůvodněn nejen jako nástroj řešení klimatické krize, ale v současné době i jako nástroj snižování závislosti na fosilních palivech z politicky kontroverzních zemí. Z toho důvodu je žádoucí podřadit povolování těchto zařízení pod zákonem č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), konkrétně jako součást energetické infrastruktury budované ve veřejném zájmu. Tímto opatřením dojde k urychlení některých procesních kroků a zároveň se postaví ve správních řízeních na stejnou úroveň zájem na výstavbě těchto zařízení a ostatní veřejné zájmy.

Tato připomínka je mimo jiné inspirována postupem Spolkové republiky Německo. Spolková vláda představila dne 6. 4. 2022 takzvaný Osterpaket (Velikonoční balíček), který je souborem opatření k urychlení výstavby obnovitelných zdrojů. Součástí balíčku je novela zákona o využívání energie z obnovitelných zdrojů, jmenovitě úprava jeho § 2, která zní: *„Výstavba a provoz zařízení včetně zařízení k nim náležejících je významným veřejným zájmem a slouží veřejné bezpečnosti. Obnovitelné zdroje energie se upřednostní v probíhajících řízeních ohledně ochrany jiných veřejných zájmů, dokud nebude výroba energie v Německu blízko klimatické neutralitě. Věta druhá neplatí v záležitostech obrany spolkových zemí / státu.“*

Tato připomínka je zásadní.

12. K liniovému zákonu – § 1 odst. 4 (nové písm.)

Požadujeme doplnit nové písm. h):

„h) výrobní plynu včetně těžebních plynovodů zřizované a provozované ve veřejném zájmu.“

Odůvodnění:

V současné době se Evropa snaží zbavit vysoké závislosti na dodávkách fosilních paliv, zejména zemního plynu z Ruské federace. Zdůrazňuje potřebu posílit využívání obnovitelných zdrojů energie, větší zapojení LNG a dalších zdrojů zemního plynu, ale také rozvoj jaderné energie jako stabilního zdroje s nízkými emisemi. Česká republika také tento záměr podporuje, stejně jako ambice Evropské komise vyprodukovat do roku 2030 35 miliard m³ biometanu tím, že část prostředků Společné zemědělské politiky nasměruje na biometan vyráběný z udržitelných zdrojů biomasy a zemědělského odpadu a zbytků, jakož i záměr uznat další formy nefosilního vodíku, jako je modrý vodík z bezemisních jaderných zdrojů, podpořit rozvoj evropského trhu s vodíkem a rozvoj integrované plynárenské a vodíkové infrastruktury.

Pro urychlení výstavby výše uvedených výroben plynu se pro ně navrhuje jejich zařazení mezi vybrané energetické stavby podle liniového zákona, tak aby na ně bylo možno aplikovat všechny procesy a lhůty, které urychlí jejich přípravu a realizaci, čímž se sníží závislost ČR na dovozu energií. Vedle rozšíření okruhu vybraných energetických staveb o výrobní plynu je nutné k nim přiřadit i těžební plynovody, kterými se výrobní plynu připojují k plynárenské soustavě, protože až na výjimky bez tohoto připojení nemohou výrobní plynu dodávat plyn zákazníkům.

Podle účinného znění zákona č. 458/2000 Sb. (energetický zákon) nejsou zatím všechny výrobní plynů zřizovány a provozovány ve veřejném zájmu ale jen výrobní zemního plynu. V současné době se ale na MPO připravuje novela energetického zákona, v níž se s ohledem na výše uvedenou nezbytnost rozvoje obnovitelných zdrojů energie uvažuje o rozšíření institutu „*zřizování a provozování výroben zemního plynu ve veřejném zájmu*“ i na ostatní výrobní plynu, což je důležité z hlediska podpory výroben biometanu a následně i výroben vodíku. Z tohoto důvodu jsou v návrhu nového písm. h) na konci textu uvedena slova „*zřizované a provozované ve veřejném zájmu*“, protože aktuálně do doby, než bude přijata zmíněná novela energetického zákona, by se výše uvedené ustanovení týkalo jen výroben zemního plynu a pokud by touto novelou došlo k výše popsanému rozšíření institutu zřizování a provozování ve veřejném zájmu i na ostatní výrobní plynu, tak by se týkalo i nich. Pro urychlení výstavby výše uvedených výroben plynu se pro ně navrhuje zavést režim povolování na Specializovaném a odvolacím stavebním úřadě, který by měl být vybaven odbornými kapacitami pro povolování těchto speciálních druhů staveb se specifickou technologií. Vedle rozšíření okruhu vyhrazených staveb o výrobní plynu je nutné k nim přiřadit i těžební plynovody, kterými se výrobní plynu připojují k plynárenské soustavě, protože až na výjimky bez tohoto připojení nemohou výrobní plynu dodávat plyn zákazníkům.

Tato připomínka je zásadní.